O d b o r n é s t a n o v i s k o
hlavnej kontrolórky k návrhu rozpočtu Obce Mad na rok 2025 a k návrhu rozpočtu na roky 2026-2027

Podľa § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov hlavný kontrolór vypracúva odborné stanovisko k návrh rozpočtu obce pred jeho schválením v obecnom zastupiteľstve. Na základe daného ustanovenia predkladám stanovisko k návrhu rozpočtu Obce Mad na rok 2025 a k návrhu rozpočtu na roky 2026-2027.

Návrh viacročného rozpočtu obce Mad na roky 2025-2027 (ďalej len „návrh rozpočtu“) bol zákonom stanovenej lehote zverejnený na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce. Dňom vyvesenia návrhu rozpočtu začala plynúť najmenej desaťdňová lehota, počas ktorej mohli fyzické osoby a právnické osoby uplatniť pripomienku k návrhu rozpočtu v písomnej forme, elektronicky alebo ústne do zápisnice na obecnom úrade. V čase spracovania stanoviska neuplynula lehota na podávanie pripomienok. Obecné zastupiteľstvo bude informované predkladateľom návrhu rozpočtu o podaných pripomienkach na jeho rokovaní na decembrovom zasadnutí 2024.

I. Základná charakteristika návrhu rozpočtu

Pri spracovaní stanoviska som vychádzala z posúdenia návrhu rozpočtu, ktorý bol zverejnený na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce na 08.11.2024. Posudzovala som zákonnosť ako aj metodickú správnosť jeho zostavenia a predloženia na schválenie obecnému zastupiteľstvu.

Legislatívnym východiskom zostavenia návrhu rozpočtu je Ústavný zákon č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti a zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“) .

Podľa ods. 1 čl. 9 Ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti, subjekty verejnej správy sú povinné zostavovať svoj rozpočet najmenej na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky. Subjekty verejnej správy zohľadňujú pri zostavení svojho rozpočtu prognózy zverejnené ministerstvom financií.

Podľa § 4 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy rozpočet obce je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce.
Podľa § 4 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy rozpočet obce obsahuje aj zámery a ciele, ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce (ďalej len „program obce"), to neplatí, ak obecné zastupiteľstvo obce s počtom obyvateľov do 2 000 rozhodne o neulatňovaní programu obce.

Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných

nariadení obce, ako aj zo zmlúv. Súčasťou rozpočtu obce sú rozpočty príjmov a výdavkov rozpočtových organizácií a príspevky príspevkových organizácií zriadených obcou, ako aj finančné vzťahy k právnickým osobám, ktorých je zakladateľom. V rozpočte obce sa uplatňuje rozpočtová klasifikácia v súlade s osobitným predpisom.

Podľa § 9 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov najmenej na tri rozpočtové roky.

Návrh rozpočtu je zostavený v členení na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie podľa funkčnej a ekonomickej rozpočtovej klasifikácie.

Rozpočet na rozpočtový rok 2025 je po jeho schválení obecným zastupiteľstvom záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky sú orientačné.

II. Východiská tvorby návrhu rozpočtu

Zostavenie návrhu rozpočtu prebiehalo v komplikovanom období, v podmienkach energetickej krízy, zvyšujúcej sa inflácie a výrazného rastu cien tovarov a služieb.

Zostavenie návrhu rozpočtu ovplyvňuje aj nepredvídateľnosť legislatívneho procesu a legislatívne zásahy do zákonov, ktoré majú vplyv na financovanie samosprávy a tým aj na zostavenie návrhov rozpočtov samospráv. Príjmy samospráv vo veľkej miere závisia od výšky výnosu podielovej dane zo štátneho rozpočtu. Výdavky samospráv v najväčšej miere ovplyvňuje rast platov zamestnancov na základe nariadenia vlády č. 296/2022 Z.z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platov taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme.

Východiskom pre zostavenie návrhu rozpočtu je vývoj príjmov a výdavkov v predchádzajúcom období, očakávané plnenie rozpočtu k 31.12.2024, sledovanie legislatívneho procesu a jeho vplyv na financovanie samosprávy a monitoring vývoja inflácie, cien tovarov a služieb, najmä energií a stavebných materiálov. V príjmovej časti rozpočtu sa vychádza z aktuálnych prognóz daňových príjmov verejnej správy na roky 2025 až 2027, ako aj z uzatvorených zmluvných vzťahov, ktoré ovplyvňujú príjmovú aj výdavkovú časť rozpočtu.

Navrhovaný rozpočet Obce Mad je zostavený na roky 2025-2027 ako mierne prebytkový v súlade so zákonom č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, členený na rozpočet bežný – bežné príjmy a bežné výdavky, rozpočet kapitálový – kapitálové príjmy a kapitálové výdavky a finančné operácie. Viacročný rozpočet nasledujúceho obdobia je vypracovaný bez programovej štruktúry.
Pri spracovaní odborného stanoviska som vychádzala z posúdenia predloženého návrhu viacročného rozpočtu Obce Mad na roky 2025-2027 a návrhu rozpočtu obce na rok 2025 aj z hľadiska:

súladu so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh viacročného rozpočtu v oblasti legislatívy rešpektuje aj predpisy a zákony, ktoré s prípravou rozpočtu súvisia, a to:

- zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- Nariadenie vlády SR č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov,

súladu so všeobecne záväznými nariadeniami obce

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade so všeobecne záväzným nariadením Obce Mad o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území obce Mad, ktorým obec stanovuje sadzby miestnych daní a poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady.

III. Tvorba návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu Obce Mad na roky 2025-2027 je spracovaný v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách a v zmysle § 10 ods. 3 až 7 zákona č. 583/2004 Z.z. je členený na:

a) bežné príjmy a bežné výdavky
b) kapitálové príjmy a kapitálové výdavky
c) finančné operácie

Rok	*2024 –očakávaná skutočnosť*	*2025*	*2026*	*2027*
Príjmy	**777.400.- €**	**495.700.- €**	**395.700.- €**	**395.700.- €**
Bežný príjem	409.900.- €	395.700.- €	395.700.- €	395.700.- €
Kapitálový príjem	217.500.- €	0	0	0
Finančné operácie príjmové	150.000.- €	100.000.- €	0	0
Výdavky	**616.470.- €**	**495.400.- €**	**394.500.- €**	**394.500.- €**
Bežný výdaj	428.370.- €	341.800.- €	340.900.- €	340.900.- €
Kapitálový výdaj	140.500.- €	100.000.- €	0	0
Finančné operácie - výdaj	47.600.- €	53.600.- €	53.600.- €	53.600.- €

Rozdiel	**160.930.- €**	**300.- €**	**1.200.- €**	**1.200.- €**
Bežný rozpočet	- 18.470.- €	53.900.- €	54.800.- €	54.800.- €
Kapitálový rozpočet	77.000.- €	- 100.000.- €	0	0
Finančné operácie	102.400.- €	46.400.- €	- 53.600.- €	- 53.600.- €

Bežný rozpočet obce na rok 2025 je zostavený ako mierne prebytkový, kapitálový rozpočet ako schodkový, schodok je rozpočtovaný vo výške - 100.000.- €.

Obec plánuje v roku 2025 hospodáriť so schodkom - 100.000.- €, ktorý vyfinancuje prebytkom bežného rozpočtu a návratnými zdrojmi financovania.

Návrh príjmovej časti rozpočtu obce počíta s bežnými príjmami nad úroveň očakávanej skutočnosti k 31.12.2024, obec plánuje s navýšením podielových daní od štátu, daňových príjmov a príjmov s prenájmu majetku obce. Z dôvodu neistého vývoja a najmä z dôvodu nepredvídateľnosti legislatívneho procesu je ale veľmi ťažké stanoviť prognózu vývoja bežných príjmov, najmä dane z príjmov fyzických osôb – podielovej dane zo štátneho rozpočtu.

Rozpočet na strane príjmov a vývoj príjmovej časti rozpočtu ovplyvňuje a v priebehu rozpočtového roka ovplyvní aj výdavkovú časť rozpočtu. Preto je potrebné z mojej strany upozorniť na riziká zostaveného návrhu rozpočtu.

Predovšetkým je treba uviesť, že najväčším rizikom sú vonkajšie vplyvy, ktoré obec nemá možnosť ovplyvniť, a to už spomínaná nepredvídateľnosť legislatívneho procesu, zmeny zákonov, ktoré znamenajú buď znižovanie príjmov alebo zvyšovanie výdavkov samospráv, rastúca inflácia, energetická kríza, neskutočný rast cien tovarov a služieb, najmä na úseku odpadového hospodárstva a energií.

Riziká, ktoré v priebehu rozpočtového roka môžu ovplyvniť plánovaný prebytok bežného rozpočtu vychádzajú zo skutočnosti, že výdavková časť bežného rozpočtu síce predpokladá prebytok v hodnote 53.900.- Eur, obec však nepočíta s kapitálovými príjmami a pri priebežnej činnosti obce treba počítať s rizikami:

- Nenaplnenie prognózy výnosu dane z príjmov fyzických osôb – podielové dane zo štátneho rozpočtu, z dôvodu schválených legislatívnych zmien,
- Nenaplnenie rozpočtu vlastných bežných príjmov, daňových ako aj nedaňových,
- Rast pohľadávok,
- Vyššie čerpanie rozpočtu bežných výdavkov z dôvodu vyššieho rastu cien a nových legislatívnych povinností pre samosprávy, na ktoré nie sú zabezpečené žiadne zdroje.

Aby sa tieto riziká eliminovali na najmenšiu mieru je pre zabezpečenie prebytkového ale aspoň vyrovnaného bežného rozpočtu potrebné monitorovať jeho vývoj na pravidelnej báze a prijať opatrenia na zvyšovanie bežných príjmov a znižovanie bežných výdavkov. V situácii zákonného zvyšovania platov a rastu cien tovarov a služieb je to veľmi ťažké, ale je potrebné pristúpiť k takým opatreniam, ktoré svojou efektívnosťou a účinnosťou zabezpečia rast príjmov a budú mať za následok aj znižovanie výdavkov.

Pri tvorbe príjmovej časti bežného rozpočtu obec vychádzala z prognóz daňových a nedaňových príjmov obce, dotácií zo štátneho rozpočtu a príjmových operácií.

Okrem predpokladaného príjmu z podielu na daniach v správe štátu vo výške 160.000.- € predstavujúceho 40,43 % celkového rozpočtu plánovaných bežných príjmov obce v roku 2025 v sume 395.700.- € obec počíta s daňovými príjmami vo výške 68.200.- €, tvoriace 17,24 % bežného rozpočtu, s príjmom za prenájom majetku obce vo výške 96.000.- €, čo bude tvoriť 24,26 % bežných príjmov obce, s príjmom zo štátneho rozpočtu vo výške 5.000.- €, tvoriaceho 1,26 % príjmov na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy. Z poplatku za rozvoj obec počíta s príjmom v hodnote 10.000.- €, čo predstavuje 2,53 % bežných príjmov rozpočtu obce na rok 2025. Ostatné príjmy v hodnote 56.500.- €, predstavujú 14,28 % bežných príjmov roka 2025.

Rozpočet bežných výdavkov reflektuje na potreby samosprávy a na činnosti, ktoré samospráva musí v zmysle zákona o obecnom zriadení zabezpečovať. Rozpočet bežných výdavkov závisí od plnenia bežných príjmov a od bežných grantov a transferov, z ktorých sa zabezpečuje prenesený výkon štátnej správy.

Návrh rozpočtu obce na rok 2025 v časti bežných výdavkov v hodnote 341.800.- € pokrýva celkové požiadavky jednotlivých odvetví, predložený návrh výdavkov neprekračuje predpokladané rozpočtované bežné príjmy obce. Najväčšiu časť bežných výdavkov podľa návrhu rozpočtu na rok 2025 tvoria finančné prostriedky na vykrytie mzdových nákladov OcÚ Mad vo výške 192.000.- €, čo tvorí 56,17 % rozpočtu bežných výdavkov.

Prevádzkové náklady správy obce vo výške 59.100.- €, predstavujú 17,29 % rozpočtu bežných výdavkov. Obec spravuje nájomné byty, ktorých správa si bude vyžadovať podľa predpokladov 15.300.- (v roku 2024 to bolo 23.770.- €), v prepočte 4,48 % rozpočtu bežných výdavkov.

Zabezpečenie zberu a odvozu odpadov, ako aj nákladov týkajúcich sa činnosti zberného dvora si vyžadujú podľa predpokladov v roku 2025 finančné prostriedky vo výške 24.100.- €, čo tvorí 7,05 % rozpočtu bežných výdavkov. Údržba miestnych komunikácií a chodníkov predpokladá sumu 1.800.- €, percentuálne 0,53 % bežných výdavkov návrhu rozpočtu na rok 2025.

Údržba kultúrneho domu, športových ihrísk a verejného osvetlenia v rozpočte činí 17.850.- €, v percentuálnom vyjadrení 5,22 % bežného rozpočtu.

Kultúrne podujatia organizované obcou oproti predchádzajúcim rokom v zníženom počte predpokladajú 1.500.- € výdavkov, t.j. 0,44 % rozpočtu bežných výdavkov.

Obec v roku 2025 počíta s výdavkami na všeobecné hospodárstvo obce vo výške 4.200.- €, v prepočte 1,23 % rozpočtu bežných výdavkov roka.

Na zabezpečenie splácania úverov a úrokov, ktoré zahŕňajú úvery zo ŠFRB, ďalšie úvery a splácanie úrokov týchto úverov obec v roku 2025 počíta s výdavkami vo výške 12.600.- €, v prepočte 3,69 % rozpočtu bežných výdavkov rozpočtu obce.

Pre podporu činnosti dobrovoľného hasičského zboru sa naplánovali finančné prostriedky v hodnote 4.600.- €, ktoré si vyžadujú 1,35 % rozpočtu bežných výdavkov. Transfery na členské príspevky organizáciám 1.500.- €, predstavujúce 0,44 % rozpočtu bežných výdavkov, výdavky súvisiace s prevádzkou obecného cintorína 550.- €, t.j. 0,16 % bežného rozpočtu. Náklady na údržbu nehnuteľnosti – budovy školy si budú v roku 2025 vyžadovať sumu 3.000.- €, čo predstavuje 0,87 % rozpočtu bežných výdavkov obce. Ostatné bežné výdavky v hodnote 3.700.- € tvoria 1,08 % rozpočtu bežných výdavkov obce za rok 2025.

Celkové bežné príjmy rozpočtu Obce Mad na rok 2025 predstavujú sumu 395.700.- € a celkové bežné výdavky sumu 341.800.- €. Bežný rozpočet obce je prebytkový.

V roku 2025 Obec Mad na základe svojich výhľadových plánov nepočíta s kapitálovými príjmami, ale počíta s kapitálovými výdavkami v sume 100.000.- €. Kapitálový rozpočet obce je schodkový.

Súčasťou rozpočtu obce okrem bežného rozpočtu a kapitálového rozpočtu sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov obce a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie a pôžičky, či návratné finančné výpomoci poskytnuté z rozpočtu obce. Obec Mad v roku 2025 počíta v rámci finančných operácií s príjmami v hodnote 100.000.- €, vo výdavkovej časti finančných operácií povinnosť splácať dlhodobý úver a istiny úverov poskytnutých na výstavbu nájomných bytov zo ŠFRB v roku 2025 bude predstavovať výdavky vo výške 53.600.- €.

Návrh rozpočtu Obce Mad na rok 2025 predpokladá prebytok bežného rozpočtu vo výške 53.900.- €, schodok kapitálového rozpočtu vo výške - 100.000.- € a prebytok finančných operácií v hodnote 46.400.- €, ktoré výnosy obec použije na vykrytie schodku kapitálového rozpočtu roka 2025.

IV. Záverečné hodnotenie návrhu viacročného rozpočtu

Po preverení náležitostí a obsahu návrhu viacročného rozpočtu Obce Mad na roky 2025-2027 konštatujem, že je zostavený v súlade s Čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti a spracovaný v súlade s § 4 ods. 6 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
Návrh rozpočtu zohľadňuje aj ustanovenia zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov, Nariadenie vlády SR č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní dane z príjmov územnej samospráve o zmene a doplnení niektorých zákonov a ostatné súvisiace právne normy. Návrh rozpočtu obce na rok 2025 bol spracovaný v súlade so všeobecne záväznými nariadenia a internými predpismi obce.

Návrh rozpočtu Obce Mad ako viacročný dokument vyjadruje ekonomickú samostatnosť hospodárenia obce, je hlavným nástrojom, ktorým sa bude riadiť hospodárenie obce a sú v ňom vyjadrené zámery rozvoja územia obce a potrieb obyvateľstva obce.

Navrhovaný rozpočet obce je zostavený ako mierne prebytkový, čím je splnená jedna zo zákonných podmienok, vyplývajúce z § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový. Obec plánuje v roku 2025 hospodáriť so schodkom vo výške – 100.000.- €, ktorý vyfinancuje prebytkom bežného rozpočtu a návratnými zdrojmi financovania.

V stanovisku som pomenovala riziká návrhu rozpočtu, ktoré je potrebné eliminovať dôsledkom kontrolou plnenia príjmov zo strany obce a regulovaným čerpaním výdavkov so zachovaním princípu hospodárnosti, efektívnosti a účelovosti použitia rozpočtovaných finančných prostriedkov. Rozpočtová disciplína zo strany obce je nevyhnutná, je dôležité, aby sa naplnili plánované príjmy z vlastných zdrojov, z miestnych daní a poplatkov ako aj s prenájmu majetku, aby sa mohla naplniť výdavková časť rozpočtového hospodárenia obce.

Na základe môjho odborného stanoviska a skutočností v ňom uvedených **o d p o r ú č a m** Obecnému zastupiteľstvu v Made po prerokovaní všetkých pripomienok a pozmeňujúcich návrhov obecného zastupiteľstva predložený návrh rozpočtu na rok 2025 bez programovej štruktúry **s c h v á l i ť** a následne návrh viacročného rozpočtu obce na roky 2026-2027 **zobrať na vedomie**.

V Dunajskej Strede, dňa 16.11.2024

Bc. Ildikó B u g á r o v á, v.r.
hlavná kontrolórka obce